

به نام خداوند جان و خرد

مکاتب فلسفی و آرای تربیتی

ترجمه و تألیف:

دکتر سیاوش خلیلی شوری

خلیلی شورینی، سیاوش، ۱۳۲۳ - گردآورنده و مترجم

مکاتب فلسفی و آرای تربیتی

ترجمه و تألیف: سیاوش خلیلی شورینی

تهران: انتشارات یادواره کتاب، ۱۳۸۸ چاپ دوم.

(۲۰۰) ص.: مصور، جدول، نمودار

۳۵۰۰۰ ریال ISBN: ۹۷۸۹۶۴۵۵۴۳۲۹۵

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

ص.ع. به انگلیسی: Siavash Khalili Shavami

Philosophical school and educational Ideas

واژه‌نامه. کتابنامه. ۱- آموزش و پرورش - فلسفه ۲- فلسفه

۳- شناخت (فلسفه). الف. عنوان.

۳۷۰/۱ LB۱.۲۵/۳/ ۸ م ۷

کتابخانه ملی ایران ۷۸-۱۳۲۷۴ م

مؤسسه انتشارات یادواره کتاب

نام کتاب: مکاتب فلسفی و آرای تربیتی

ترجمه و تألیف: دکتر سیاوش خلیلی شورینی

چاپ دوم: ۱۳۸۸

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

لایحه‌گرافی: سینور

چاپخانه: دانش پژوه

قیمت: ۳۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸۹۶۴۵۵۴۳۲۹۵

حق چاپ برای انتشارات یادواره کتاب محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان ۱۶ آذر، خیابان نصرت شرقی، پلاک ۱۴

صندوق پستی ۳۷۴۴ / ۱۹۳۹۵ - ۸۱۳ / ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۴۸۸۸۱۸ - ۶۶۴۱۹۹۸۲

Email: YadvarehKetab@yahoo.com

Philosophical - Schools

And

Educational Ideas

Dr. Siavash. khalili Shavarini (ph.D)

پیشگفتار

قَبِيْرٌ عِبَادِ الَّذِيْنَ يَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُوْنَ اَحْسَنَهُ ۱

(پس مژده ده بندگان مرا آنان که می شنوند سخن را پس پیروی می کنند خوبترش را)

هدف از این کتاب، آمیختن فلسفه با تجارب زندگی و بویژه مسائل تربیتی است. واژه فلسفه ممکن است برای بعضی از خوانندگان با پیچیدگی و ابهام همراه باشد، زیرا آرا و دیدگاههای فلسفی از طریق عینی به حقایق دسترسی نمی یابند و در عین حال مفروضات بسیار مستدل و قوی می باشند که اغلب از فردی به فرد دیگر، متفاوت هستند. اگر بر این نکته صحنه گذارده شود که تفاوت در دیدگاهها وجود داشته و باید به آنها با دیده احترام نگریست، آنگاه به عقاید و نظرات دیگران با فروتنی و بیعت صدر توجه نموده و از برخورد با عقاید مخالف، هراسی به دل راه نمی یابد. سعه صدر موجب برقراری تعامل افکار با دیگران است. آرای تربیتی فیلسوفان بزرگ، منعکس کننده دیدگاههای آنان درباره جهان، جایگاه انسان در آن، روش کسب معرفت و بالاخره ماهیت و منبع ارزشها می باشد.

شناخت مکاتب فلسفی و آرای تربیتی از مهمترین مسائلی است که هر مربی، معلم و اهل علم و دانش، باید به خوبی از آنها آگاه باشد. تلاش شده است تا با بیان دیدگاههای مکاتب مختلف فلسفی، آرای تربیتی آنها روشن گردد. در فصل اول کتاب با نگاهی به فلسفه از روش فلسفی و ارزش فلسفه، مقوله های فلسفی، روشهای شناخت انسان و بالاخره فلسفه تعلیم و تربیت سخن به میان آمده است.

فصل دوم را متافیزیک و پاسخ پنج مکتب بزرگ فلسفی به فرضهای آن تشکیل داده است. در فصل سوم تأثیر مفروضات متافیزیکی بر تعلیم و تربیت و فلسفه‌های تربیتی مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. فصل چهارم، معرفت‌شناسی و نظریه‌های یادگیری را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. در فصل پنجم، روش آموزش از دیدگاه مکاتب مختلف فلسفی مورد بررسی قرار گرفته است. فصل ششم و هفتم مقوله ارزش‌شناسی، زیبایی‌شناسی، روشهای آموزش نظام ارزشها و بالاخره فرضهای ارزش‌شناسی از دیدگاه مکاتب فلسفی مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

آنچه پیش روی دارید حاصل سالها مطالعه، کنکاش، ترجمه کتابها و مقالات علمی بسیار و تدریس و تعامل افکار با دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد و بورژ دکتري می‌باشد. براساس این سخن بزرگ که هیچ‌گلی بی‌خار نیست، در این مجموعه نیز نواقص و اشکالاتی وجود دارد که از دید نگارنده پوشیده مانده است. از همه اندیشمندان، بزرگان علم و ادب، استادان و دانشجویان ارجمند، استدعا دارد، نگارنده را با انتقادهای سازنده مورد لطف و مرحمت قرار دهند.

خرداد هزار و سیصد و هفتاد و هفت

سیاوش خلیلی شورینی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: نگاهی به فلسفه.....	۱۳
۱- روش فلسفی و ارزش فلسفه:.....	۱۴
۲- تعریف فلسفه:.....	۱۹
۳- مقوله‌های فلسفی.....	۲۳
۴- سیر تحول و پایه‌گذاران فلسفه در مغرب زمین.....	۲۶
۵- سیر تحول جدایی علوم از فلسفه.....	۲۷
۶- روشهای شناخت انسان (انسان چیست؟).....	۲۸
۷- فلسفه و تعلیم و تربیت.....	۲۸
۸- فهرست منابع فصل اول.....	۳۲
فصل دوم: متافیزیک - واقعیت جهان.....	۳۵
۱- متافیزیک (نقطه آغاز):.....	۳۶
۲- متافیزیک، توجه ویژه به انسان:.....	۳۹
۳- قبل از نگاه به مکاتب فلسفی:.....	۴۴
۴- علت اشیاء:.....	۴۶
۵- احساس شگفتی - پدیده‌های پیچیده در جهان:.....	۴۷
۶- درباره انسان، به عنوان بخشی از جهان:.....	۵۱
الف: نظریه لامارک:.....	۵۲

ب: نظریه داروین:	۵۳
ج: نظریه ثبات انواع یا نظریه تحول ناگهانی:	۵۴
۷- بنظر شما مهمترین امر در جهان چیست؟ (نگاهی به جهان)	۵۷
۸- نظری به انسان:	۵۸
۹- پاسخ علم زیست‌شناسی	۶۱
۱۰- عقل:	۶۴
۱۱- پاسخ مکاتب فلسفی:	۶۷
الف: ایده آلیسم:	۶۸
ب: رئالیسم:	۶۹
ج: تالیسم جدید (نئوتالیسم):	۷۲
د: اگزیستانسیالیسم:	۷۶
ه: پراگماتیسم:	۷۹
۱۲- فرض‌های متافیزیکی تا چه اندازه اهمیت دارند؟	۸۱
۱۳- فهرست منابع فصل دوم:	۸۳
فصل سوم: متافیزیک - تأثیرش بر تعلیم و تربیت (آرای تربیتی)	۸۷
۱- فرض‌های متافیزیکی - تأثیر آنها بر تعلیم و تربیت	۸۸
۲- هدف‌های تربیتی:	۸۹
۳- منابع هدف‌های تربیتی:	۹۰
الف: جامعه به عنوان یک منبع	۹۰
ب: افراد به عنوان یک منبع:	۹۰
ج: اصول و مبانی یادگیری:	۹۱
۴- محتوا - انتخاب مواد درسی:	۹۱
۵- فلسفه‌های تربیتی:	۹۲
الف: پایدارگرایی:	۹۳
ب: اساس گرایی:	۹۴
ج: پیشرفت گرایی:	۹۵
د: بازساختارگرایی:	۹۶

۵- متافیزیک، هدف‌های تربیتی و محتوای درسی	۹۷
الف: ایده‌آلیسم	۹۷
ب: رئالیسم	۹۷
ج: تاملیسم جدید	۹۸
د: پراگماتیسم	۹۸
ه: اگزیستانسیالیسم	۹۹
۶- فهرست منابع فصل سوم	۱۰۱
فصل چهارم: معرفت‌شناسی (شناخت‌شناسی)	۱۰۳
۱- مقدمه	۱۰۴
۲- چهارچوب معرفت‌شناسی و پرسش‌های آن:	۱۰۴
۳- ارتباط بین معرفت‌شناسی و ارزش‌شناسی	۱۰۸
۴- نظریه‌های یادگیری:	۱۰۹
۵- مکاتب فلسفی و معرفت‌شناسی	۱۱۷
الف: ایده‌آلیسم	۱۱۷
ب: رئالیسم	۱۲۱
ج: نئو تاملیسم (تاملیسم جدید)	۱۲۵
د: پراگماتیسم	۱۲۸
ه: اگزیستانسیالیسم	۱۳۰
۶- فهرست منابع فصل چهارم	۱۳۵
فصل پنجم: معرفت‌شناسی - تأثیرش بر تعلیم و تربیت	۱۳۷
۱- معرفت‌شناسی و روش آموزش (آرای تربیتی)	۱۳۸
الف: ایده‌آلیسم	۱۳۹
ب: رئالیسم	۱۳۹
ج: تاملیسم جدید - (نئو تاملیسم):	۱۴۰
د: پراگماتیسم:	۱۴۰
ه: اگزیستانسیالیسم:	۱۴۱
۲- روشهای آموزش	۱۴۲

۳- اجرای آموزش به روش حل مسأله (روش تحقیق): ۱۴۴

الف: برخورد با موقعیت مسأله‌ای: ۱۴۴

ب: بیان مسأله: ۱۴۵

ج: گردآوری اطلاعات: ۱۴۵

د: تدوین فرضیه یا فرضیه‌ها: ۱۴۷

ه: آزمون فرضیه: ۱۴۷

و: استنتاج یا نتیجه‌گیری: ۱۴۸

۴- فهرست و منابع فصل پنجم ۱۴۹

فصل ششم: ارزش‌شناسی ۱۵۱

۱- پرمشها: ۱۵۲

۲- تعریف ارزش: ۱۵۳

۳- ماهیت ارزشها: ۱۵۶

۴- آیا قادریم ارزشهای اخلاقی را بشناسیم؟ ۱۵۷

۵- چگونه ارزشهای اخلاقی را تمیز دهیم؟ (منبع ارزشها) ۱۵۷

۶- ویژگیهای ارزشهای اخلاقی بعنوان اصول ۱۶۰

۷- زیبایی‌شناسی و پاسخهای آن ۱۶۰

۸- مکاتب فلسفی و ارزش‌شناسی: ۱۶۲

الف: ایده‌الیسم:

فرضهای ارزش‌شناسی فلسفه ایده‌الیسم ۱۶۲

(پاسخهای فلسفه ایده‌الیسم به پرسش‌های ارزش‌شناسی)

ب: رئالیسم:

فرضهای ارزش‌شناسی فلسفه رئالیسم ۱۶۳

(پاسخ‌های فلسفه رئالیسم به پرسش‌های ارزش‌شناسی)

ج: نئوتامیسم:

فرضهای ارزش‌شناسی فلسفه نئوتامیسم (تامیسم جدید) ۱۶۴

(پاسخهای فلسفه نئوتامیسم به پرسش‌های ارزش‌شناسی)

د: پراگماتیسم:

- فروضهای ارزش‌شناسی فلسفه پراگماتیسم ۱۶۵
(پاسخهای فلسفه پراگماتیسم به پرسش‌های ارزش‌شناسی)
هز اگزیستانسیالیسم:
- فروضهای ارزش‌شناسی فلسفه اگزیستانسیالیسم ۱۶۶
(پاسخهای فلسفه اگزیستانسیالیسم به پرسشهای ارزش‌شناسی)
- ۹- فهرست منابع فصل ششم ۱۶۷
- فصل هفتم: ارزش‌شناسی - تأثیرش بر تعلیم و تربیت (آرای تربیتی) ... ۱۶۹
- ۱- فرضهای ارزش‌شناسی - تأثیرش بر تعلیم و تربیت ۱۷۰
- ۲- نکات اساسی در آموزش نظام ارزشها: ۱۷۱
- الف: تعلیم و تربیت، عادت دادن نیست: ۱۷۱
- ب: رسالت مراکز آموزشی و والدین در ارائه نظام ارزشها: ۱۷۳
- ج: نقش آگاهی (هشیاری، شعور) در آموزش ارزشهای اخلاقی: ۱۷۵
- د: اهداف تربیتی در آموزش ارزشهای اخلاقی: ۱۷۷
- هز روشهای آموزش نظام ارزشها: ۱۷۷
- (۱) معلم به عنوان الگو: ۱۷۸
- (۲) درک و فهم نظام ارزشها: ۱۷۸
- (۳) روش رشد شناختی کهلیبرگ: ۱۷۹
- ۳- روشهایی برای تأکید بیشتر در آموزش مقوله زیبایی‌شناسی: ۱۸۱
- ۴- خطراتی که در کمین استعدادهای درخشان در حیطه زیبایی‌شناسی وجود دارد ۱۸۱
- ۵- مکاتب فلسفی - ارزش‌شناسی - زیبایی‌شناسی (آرای تربیتی): ۱۸۲
- الف: خلاصه فرضهای ارزش‌شناسی - زیبایی‌شناسی ۱۸۲
فلسفه‌های ایده‌آلیسم - رئالیسم - نئوتامیسم
- ب: خلاصه فرضهای ارزش‌شناسی - زیبایی‌شناسی ۱۸۳
فلسفه پراگماتیسم - اگزیستانسیالیسم
- ۶- فهرست منابع فصل هفتم ۱۸۴
- ۷- واژه‌ها و اصطلاحات فلسفی و تربیتی (انگلیسی به فارسی) ۱۸۷